

Sportaccommodaties in Nederland

Kaarten en kengetallen

Redactie

- » Hugo van der Poel
- » Karin Wezenberg-Hoenderkamp
- » Remco Hoekman

brancherapport sport

05 » Sportaccommodaties

Sportaccommodaties in Nederland

Sportaccommodaties in Nederland

Kaarten en kengetallen

- » Hugo van der Poel, Karin Wezenberg-Hoenderkamp en Remco Hoekman (redactie)
- » Sven Bakker
- » Arjen Davids
- » Willem Hoffmans
- » Caroline van Lindert
- » Jo Lucassen
- » Daniël Rewijk
- » Björn Schadenberg
- » Vera Scholten

ISBN 978-90-5472-381-3

NUR 480

Ontwerp en opmaak: Studiorvg, Rotterdam

Fotografie omslag: Jeroen Komen

Beschrijving foto: De Scheg Playground in Vleuterweide (Utrecht): een multifunctionele sport- en welzijnsaccommodatie. Op deze playground staan zowel sportvoorzieningen voor kinderen als voor ouderen. De verzonken atletiekbaan die rondom het terrein loopt, kan in de winter als ijsbaan fungeren.

Drukwerk: PrintSupport4U, Meppel

Mulier Instituut

sociaalwetenschappelijk sportonderzoek

Postbus 85445

3508 AK Utrecht

T. 030-7210220

E. info@mulierinstituut.nl

I. www.mulierinstituut.nl

© 2016 Mulier Instituut, Utrecht/Arko Sports Media, Nieuwegein

Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag, zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n) op het auteursrecht, c.q. de uitgever van deze uitgave door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem (hen) op te treden, niets uit deze uitgave worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

De uitgever is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in art. 17 lid 2. Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16b., te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden.

Voorwoord

Zonder dat een wet dit regelt hebben verenigingen, ondernemers en gemeenten het land voorzien van een dicht pakket aan sportaccommodaties. Zo dicht, dat de gemiddelde Nederlander op minder dan 800 meter van huis een sportaccommodatie vindt en binnen 1,6 kilometer een fitnesscentrum, een sporthal, een voetbal- en een tennisaccommodatie. Reisaafstand wordt dan ook weinig opgegeven als reden om niet te sporten.

Acht jaar geleden is Sportservice Zuid-Holland begonnen met het vergaren van data over sportaccommodaties. De wens was sportaccommodaties zichtbaar te maken op een digitale kaart: de Sportatlas. Nadat de samenwerking was gezocht met Arko Sports Media, InnoSport-NL en het Mulier Instituut in de Stichting Sportatlas, is de Sportatlas vervolgens in beheer gekomen bij het Mulier Instituut. Daar is de Sportatlas ondergebracht in het Databestand SportAanbod (DSA). De auteurs van dit brancherapport hebben grote waardering voor eenieder die heeft bijgedragen aan de opbouw van dit databestand. Hun werk heeft ertoe geleid dat we in dit brancherapport analyses konden uitvoeren op een bestand van 20.355 sportaccommodaties. Daarmee zijn alle reguliere sportaccommodaties in Nederland goed in kaart gebracht en kengetallen voor het accommodatiebeleid ontwikkeld.

Dit brancherapport is mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van het Ministerie van VWS en het NWO-programma 'Sportvoorzieningen en sportdeelname'. De opzet van dit brancherapport en de ontwikkeling van de kernindicatoren is besproken in de Klankbordgroep AccommodatieMonitor Sport. Concepthoofdstukken hebben voorgelegd in het consortium van het NWO-programma 'Sportvoorzieningen en sportdeelname' en zijn kritisch meegelezen door collega's bij veldorganisaties. Met de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) is samengewerkt bij de ontwikkeling van de Monitor Lokaal Sportbeleid, een belangrijke bron van informatie over accommodatiebeleid. De eindversie is vlot en vakkundig geredigeerd door Karlijn de Jonge van Arko Sports Media.

De eindspurt voor publicatie van dit brancherapport is ingezet tijdens de Olympische Spelen in Rio de Janeiro. We zijn verheugd dat er na twee olympische cycli loon naar werken is en erg dankbaar voor de bijdragen aan en steun voor dit brancherapport. Onze missie is helemaal geslaagd als blijkt dat dit brancherapport een nieuwe impuls geeft aan het onderzoek naar sportaccommodaties

Hugo van der Poel, Karin Wezenberg-Hoenderkamp en Remco Hoekman
Redactie

Inhoud

Samenvatting	10
1 Inleiding	18
1.1 Achtergronden	19
1.2 Databestand SportAanbod (DSA)	22
1.3 Leeswijzer	31
2 Van open veld tot multifunctioneel stadion: de geschiedenis van sportaccommodaties.....	34
2.1 Het open veld.....	35
2.2 De zaal.....	37
2.3 Velden en banen.....	39
2.4 Het zwembad.....	42
2.5 Het stadion	45
2.6 Tot slot	48
Uitgelicht: Olympisch Stadion	50
3 Spreiding sportaccommodaties.....	52
3.1 Spreiding sportaccommodaties naar VSG-regio	53
3.2 Accommodaties uitgesplitst naar gemeentelijke stedelijkheid.....	66
3.3 Accommodaties uitgesplitst naar gemeentegrootte	69
3.4 Accommodaties in krimp- en anticipeergebieden.....	71
3.5 Accommodaties naar sociale status.....	74
3.6 Tot slot	77
Uitgelicht: Golfbaan golfclub De Compagnie	80
4 Afstand tot sportaccommodaties.....	82
4.1 Afstand inwoners tot sportaccommodaties.....	83
4.2 Verzorgingsgebieden van sportaccommodaties.....	102
4.3 Afstand en diversiteit van sportaccommodaties.....	105
4.4 Tot slot	110
Uitgelicht: Sportevents Terschelling	112

5	Gymzalen, sportzalen en sporthallen	114
5.1	Afbakening en definities	115
5.2	Zaalsportaccommodaties voor sport en onderwijs	117
5.3	Gebruik van en tevredenheid over zaalsportaccommodaties in het bewegingsonderwijs	125
5.4	Bereikbaarheid van sportaccommodaties voor het bewegingsonderwijs	131
5.5	Tot slot	140
	Uitgelicht: Nieuw Welgelegen	144
6	Voetbalaccommodaties.....	146
6.1	Voetballers en accommodatiegebruik.....	147
6.2	Voetbalverenigingen en voetbalaccommodaties.....	151
6.3	Geografische verschillen.....	156
6.4	Reisafstanden van voetballers	161
6.5	Kengetallen per KNVB-district.....	164
6.6	Tot slot	166
	Uitgelicht: Desso Sports Systems.....	170
7	Tennisaccommodaties	172
7.1	Aantallen verenigingen, accommodaties en tennisbanen	173
7.2	Ontwikkeling in baansoorten	180
7.3	Afstand tot de tennisaccommodatie	183
7.4	Ontwikkelingen in baanbezetting, contributie en baanopbrengst.....	190
7.5	Tot slot	199
	Uitgelicht: Tennisbouw Nederland B.V.....	202
8	Bijzondere accommodaties.....	204
8.1	Regionale accommodaties	206
8.2	A1-wedstrijdaccommodaties	218
8.3	Trainings- en scholingsfaciliteiten	220
8.4	FieldLabs.....	222
8.5	Topsportaccommodaties en sportevenementen in 2015	223
8.6	Bijzondere tijdelijke sportvoorzieningen.....	226
8.7	Tot slot	231
	Uitgelicht: Kaatsbaan Franeker.....	234

9	Beleid, beheer en financiering	236
9.1	Overheidssteun voor sportaccommodaties	237
9.2	Financiering sportaccommodaties	244
9.3	Uitvoering accommodatiebeleid	247
9.4	Tariefstelling	252
9.5	Capaciteitsplanning	253
9.6	Tot slot	255
	Uitgelicht: SnowWorld Zoetermeer	258
10	Duurzaamheid	260
10.1	Inleiding	261
10.2	Energie	265
10.3	Water	275
10.4	Afval	277
10.5	De (sportspecifieke) omgeving	277
10.6	Tot slot	279
	Uitgelicht: Sports Centre de Bongerd	284
11	Toegankelijkheid	286
11.1	Fysieke en sociale toegankelijkheid	287
11.2	Ervaringen van burgers	289
11.3	Beleid gericht op toegankelijkheid	296
11.4	Richtlijnen toegankelijkheid	300
11.5	Meten van toegankelijkheid	302
11.6	Tot slot	304
	Uitgelicht: Sportlandgoed De Haamen	310
12	Sportaccommodaties in de toekomst	312
12.1	Sportdeelname en accommodatiegebruik	313
12.2	Accommodatiegebruik in de toekomst	329
12.3	Tot slot	343
	Uitgelicht: Genneper Parken	346

13 Kernindicator Sportaccommodaties	348
13.1 Afbakening van de kernindicator Sportaccommodaties.....	350
13.2 Uitkomsten kernindicator	357
13.3 Kernindicator Sportaccommodaties naar gebiedskenmerken.....	360
13.4 Tot slot	362
Uitgelicht: Amstel Gold Race.....	366
14 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving	368
14.1 Inleiding	370
14.2 Elementen van de beweegvriendelijke omgeving.....	379
14.3 Uitkomsten kernindicator	387
14.4 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving naar gebiedskenmerken	391
14.5 Tot slot	392
Uitgelicht: Geusseltbad.....	396
15 Slotbeschouwing	398
15.1 Terugblik.....	399
15.2 Kengetallen.....	401
15.3 Belangrijkste resultaten.....	403
15.4 Hoe verder?.....	410
Literatuur	416
Bijlagen	426
Bijlage 1 Glossarium	427
Bijlage 2 Indeling VSG-regio's.....	433
Bijlage 3 Draagvlakcijfers sporthallen	435
Bijlage 4 Technische verantwoording afstandsanalyses	436
Bijlage 5 Gemiddelde afstanden tot dichtstbijzijnde type sportaccommodatie per VSG-regio	437
Bijlage 6 Indeling en kenmerken van COROP-gebieden	438
Bijlage 7 Score kernindicator Sportaccommodaties per gemeente	441
Bijlage 8 Klasse-indeling en scores kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving	447

Samenvatting

Historie

- Stadion was een Griekse lengtemaat van ongeveer 1.85 meter. Het stadion als permanente sportaccommodatie ontstond toen langs de renbaan met deze afstand tribunes voor toeschouwers werden gebouwd.
- De militaire achtergrond van een aantal sporten werkt soms lang door, ook in de accommodaties. Zo heeft het moderne zwembad de vorm van een nat exercitieterrein: marcheren in rechte lijnen en keren in een scherpe hoek.
- Hoewel er in de Griekse oudheid, en ook in andere culturen, al een paar millennia sportaccommodaties worden gebouwd, is het overgrote deel van de sportaccommodaties waarin we nu sporten van de laatste decennia. Met name de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw hebben een grote bouw golf van sportaccommodaties laten zien, samenhangend met de democratisering van de sport en de uitbouw van de verzorgingsstaat.
- De laatste twee decennia zit de vernieuwing en verdere inrichting van het Nederlandse landschap van sportaccommodaties vooral in de hoek van de commerciële initiatieven (fitnesscentra, klimhallen) en het sportieve gebruik van de openbare ruimte (bootcamps in parken, mountainbikeroutes, hardloopevenementen).

Spreiding

- Nederland heeft één sportaccommodatie per 835 inwoners. Omdat accommodaties als zwembaden en sporthallen meerdere vormen van sport faciliteren, is het aantal mogelijkheden om een sport te beoefenen nog groter.
- Sport is 'naar de mensen toe' gebracht, hetgeen blijkt uit het feit dat het aantal accommodaties per 25.000 inwoners toeneemt naarmate de bevolkingsdichtheid afneemt.
- In krimp- en anticiperregio's ligt het aantal accommodaties per 25.000 inwoners rond de veertig, tegen dertig als landelijk gemiddelde.
- De sociale status van buurten heeft een vrij beperkte invloed op de spreiding van accommodaties. In gemiddelde statusbuurten ligt het aantal accommodaties naar verhouding iets hoger, en in lage- en hogestatusbuurten iets lager dan verwacht mocht worden op basis van het aantal inwoners.

Afstand

- De afstand wordt door heel weinig mensen genoemd als reden om niet te sporten. De afstandsanalyses onderbouwen dit door zichtbaar te maken dat voor vrijwel iedereen sporten in de buurt mogelijk is.
- Negenvan de tien Nederlanders kunnen binnen een straal van 3 kilometer voetballen, tennissen, fitnesssen en/of een zaa sport beoefenen. Driekwart van de Nederlanders vindt binnen die straal een zwembad.
- De dichtstbijzijnde sportvoorziening is voor twee op de vijf Nederlanders een fitnesscentrum. Voor een kwart van de Nederlanders is dat een sporthal, voor 17 procent een voetbalaccommodatie. Voor 15 procent is een tennisaccommodatie het meest dichtbij.
- Gemiddeld ligt de dichtstbijzijnde sportaccommodatie op minder dan 800 meter van de eigen woning. Het fitnesscentrum, de voetbal- en tennisaccommodatie én de sporthal liggen gemiddeld binnen een straal van 1,6 kilometer van huis.
- Voetbal en tennis zijn heel goed gespreid en bereikbaar. Welke insteek ook wordt genomen (gemeentegrootte, stedelijkheidsgraad, sociale status), de afstanden tot de voetbal- en tennisaccommodatie blijven min of meer gelijk.

Gymzalen, sportzalen en sporthallen

- In het Databestand SportAanbod (DSA) waren in december 2015 1.841 sporthallen, 689 sportzalen en 4.100 gymzalen opgenomen. Vooral zicht krijgen op het aantal gymzalen was lastig, met name bij de in pandige gymzalen die in beheer zijn bij scholen en niet worden verhuurd aan verenigingen.
- De gevonden aantallen wijken af van de normen en draagvlakcijfers zoals genoemd in de *Planologische Kengetallen*. Waarom dat zo is en of dit zou kunnen of moeten leiden tot aanpassing van die normen, is zaak voor nader onderzoek.
- Een gymzaal is één zaa sporteenheid, een sportzaal twee en een sporthal drie. Het gemiddeld aantal zaa sporteenheden is zestien per 25.000 inwoners, oftewel één per 1.500 inwoners. In landelijke gebieden als Groningen (22) is de dichtheid bijna twee keer die van stedelijke gebieden (Amsterdam: 12).

- Bij driekwart van de basisscholen ligt de dichtstbijzijnde sportzaal niet op het terrein van de school of in de directe nabijheid (op minder dan 150 meter). Voor basisscholen zou er een zaalsportaccommodatie geschikt voor bewegingsonderwijs te vinden moeten zijn binnen een straal van 1 kilometer. Dit blijkt lang niet overal het geval. In zes VSG-regio's ligt het percentage scholen dat verder dan 1 kilometer aflight van een geschikte zaalsportaccommodatie boven de 20 procent. In het voortgezet onderwijs heeft meer dan de helft van de scholen een accommodatie op het eigen terrein en geldt slechts bij acht scholen dat zij meer dan de normafstand van 2 kilometer moeten overbruggen.
- Bijna de helft van de basisscholen ervaart één of meer knelpunten rond de kwaliteit van gymzalen. Naast een tekort aan zaalruimte worden de bereikbaarheid en onderhoud/inrichting genoemd. Ongeveer een derde van de scholen voor voortgezet onderwijs ervaart knelpunten ten aanzien van de zaalruimten, waarbij een tekort aan ruimte, de bereikbaarheid en het budget het vaakst worden genoemd.

Voetbalaccommodaties

- In het DSA zijn 2.315 voetbalaccommodaties opgenomen, met in totaal 7.526 velden. Dit komt overeen met 1,4 voetbalaccommodatie per 10.000 inwoners, met gemiddeld 3,1 velden.
- De eerste kunstgrasvelden werden rond het jaar 2000 aangelegd. Nu is een vijfde van de velden in Nederland een kunstgrasveld.
- Voetballen wordt meer frequent gedaan: de nieuwe trainingsrichtlijn is twee keer tachtig minuten voor alle teams. Als clubs beschikken over verlichte kunstgrasvelden, is dit vaak goed haalbaar.
- Het aantal KNVB-leden per voetbalveld is 169 voor Nederland, variërend van 147 in KNVB-district Zuid II tot 193 in West II.
- Het totale ruimtebeslag door voetbal (aantal velden) blijft min of meer stabiel, terwijl de KNVB het afgelopen decennium toch fors is gegroeid, met name door de opkomst van het meiden- en vrouwenvoetbal. De groei van het aantal leden is opgevangen door de aanleg van kunstgrasvelden en een hogere bezettingsgraad, die makkelijker is te realiseren bij grotere verenigingen.
- Voetballers spelen lang niet altijd bij de dichtstbijzijnde vereniging. Vooral in stedelijke gebieden voetballen voetballers bij een club verderop. In dorpen speelt men toch overwegend bij de club uit het eigen dorp.

- Capaciteitstekorten doen zich vooral voor in stedelijke gebieden. Met kunstgrasvelden is het vaak wel mogelijk de tekorten in technische zin op te lossen, en krijgen de tekorten steeds vaker een organisatorische oorzaak. Met name op de zaterdagen kunnen er niet meer wedstrijden worden gehouden omdat de velden inmiddels de gehele dag al bezet zijn. Als er financieel of letterlijk geen ruimte meer is voor nieuwe velden, resteert verschuiven van wedstrijden naar de zondag of de avonden als oplossing voor het tekort aan speelruimte.

Tennisaccommodaties

- Nederland telt 2.067 tennisaccommodaties. Er zijn iets meer dan 1.700 tennisverenigingen aangesloten bij de KNLTB, die spelen op 1.671 tennisaccommodaties met buitenbanen geschikt voor de KNLTB-competities.
- Bij de KNLTB-verenigingen zijn 10.458 buitenbanen in gebruik. Het gemiddeld aantal banen per vereniging is iets meer dan 6, variërend van 3,8 in het KNLTB-district Zeeland tot 9,3 in Den Haag.
- Het aantal leden per baan (de baandruk) in 2015 was voor heel Nederland 57. Met 43 was de baandruk in het district Zeeland het laagst, en met 80 in het district IJmond het hoogst.
- Tussen 2004 en 2014 is het aandeel gravelbanen gedaald van 60 procent naar 40 procent. Tegelijkertijd steeg het aandeel roodzand kunstgrasbanen van 0 procent naar 20 procent. Sinds een aantal jaren maakt de KNLTB zich sterk voor het behoud van gravelbanen. Dit beleid lijkt succesvol, de laatste jaren is de daling van het aandeel gravelbanen gestopt.
- Net als voetballers rijden ook veel tennissers de dichtstbijzijnde tennisaccommodatie voorbij naar de accommodatie waar hun vereniging is gehuisvest, gemiddeld bijna 1 kilometer verderop. Dit verschil in afstand is in zeer sterk stedelijk gebied 1,5 kilometer en in niet-stedelijk gebied 615 meter.
- De contributieopbrengst per baan wordt bepaald door het aantal leden per baan en de hoogte van de contributie. Dit is in het district Zeeland het laagst met 4.300 euro, en in district IJmond het hoogst met 13.700 euro. Dit zijn opmerkelijke verschillen. Nader onderzoek kan helpen om te bepalen welke minimum contributieopbrengst vereist is om een tennisaccommodatie op langere termijn in stand te kunnen houden.

Bijzondere accommodaties

- Naast de reguliere 'doesportaccommodaties' die in de overige hoofdstukken centraal staan, kent Nederland ook een scala aan bijzondere accommodaties, zoals 'kijksportaccommodaties', regionale accommodaties en tijdelijke accommodaties.
- Kijksportaccommodaties zijn bijvoorbeeld de 37 voetbalstadions waar betaald voetbal wordt gespeeld en zogeheten A1-accommodaties met voorzieningen voor internationale topwedstrijden, zoals het IJssstadion Thialf in Heerenveen en het Pieter van den Hoogenband zwembad in Eindhoven.
- Mooi voorbeeld van regionale accommodaties zijn de accommodaties voor kaatsen. Daarvan liggen er tientallen in Friesland, terwijl er buiten Friesland maar acht te vinden zijn.
- Tijdelijke accommodaties zijn er in soorten en maten. De openbare ruimte kan tijdelijk worden ingericht voor marathons, zeilwedstrijden en de Elfstedentocht. Maar een bestaande voorziening kan ook tijdelijk worden omgetoverd tot sportaccommodatie, of tijdelijk een andere dan reguliere bestemming krijgen. Mooi voorbeeld hiervan was de 'Coolste baan': de transformatie van de atletiekbaan in het Olympisch Stadion tot ijsbaan in februari 2014.

Beleid, beheer en financiering

- Sportaccommodaties worden gebouwd, onderhouden en beheerd door verenigingen, ondernemers en gemeenten. De rijksoverheid speelt geen directe rol in het sportaccommodatiebeleid.
- De rijksoverheid speelt indirect wel een rol in het sportaccommodatiebeleid via allerlei vormen van wet- en regelgeving. Zo zijn voor de financiering van accommodaties de actuele discussies over de werking van de Wet Markt en Overheid en het Sportbesluit van groot belang. Veranderingen hierin kunnen leiden tot wijzigingen in bestaande geldstromen in de orde van enige honderden miljoenen.
- In het gemeentelijk sportbeleid zijn de accommodaties het belangrijkste onderdeel. De meeste gemeenten hanteren hiervoor meerjareninvesterings- en meerjarenonderhoudsplannen. Belangrijke thema's zijn kostenbesparingen, privatisering en duurzaamheid.

- De tariefstelling is bij sportaccommodaties meestal historisch gegroeid. Bij een op de tien gemeenten is het tariefstelsel onlangs gewijzigd en bij vier op de tien gemeenten is het tariefstelsel onderwerp van discussie.

Duurzaamheid

- Voor sportaccommodaties neemt het thema duurzaamheid toe in belang. De belangrijkste aandachtspunten zijn het (beperken van het) gebruik van stroomeenheden (energie, water), duurzaam bouwen en het milieuvriendelijk beheren van buitensportaccommodaties.
- De grootste milieubelasting door sport lijkt te worden veroorzaakt door het energiegebruik. Het Energieakkoord betekent ook voor de sportwereld dat serieus gewerkt moet gaan worden aan het terugbrengen van het energiegebruik.
- Voor sportverenigingen bestaat er sinds januari 2016 een subsidie voor het nemen van energiebesparende maatregelen. Hiervoor is (vooralsnog) 6 miljoen op jaarbasis beschikbaar. In 2016 was de regeling binnen een paar weken uitgeput.
- Voor de buitensporten is een green deal afgesproken, waarmee de beheerders en exploitanten van buitensportaccommodaties tot 2020 de tijd krijgen methodieken te ontwikkelen voor milieuvriendelijk en chemievrij onderhoud van sportparken en golfbanen.

Toegankelijkheid

- In 2016 heeft Nederland het VN-verdrag voor rechten van mensen met een beperking geratificeerd, dat ertoe moet leiden dat gebouwen, wegen en vervoer – dus ook sportvoorzieningen – even toegankelijk moeten zijn voor mensen mét, als voor mensen zonder beperking.
- Recent zijn richtlijnen beschikbaar gekomen die bouwers, beheerders en exploitanten van binnen- en buitensportaccommodaties en de openbare ruimte kunnen hanteren om hun voorzieningen toegankelijk in te richten en te houden.
- Er bestaat nog geen landelijke registratie van de toegankelijkheid van sportaccommodaties, maar er worden op dit terrein al wel de nodige initiatieven genomen, met gebruikmaking van schouwlijsten, apps en vraag- aanbodscans.

Toekomst

- Voor toekomstprognoses zijn drie zaken van belang: omvang en samenstelling van de bevolking; de sportdeelname van te onderscheiden bevolkingsgroepen en het accommodatiegebruik van de onderscheiden groepen sporters.
- Naar verwachting zal de Nederlandse bevolking nog iets groeien, met name ten gevolge van immigratie. De bevolking (die er nu al is) wordt ouder. Het gecombineerd effect op landelijk niveau is dat het aantal sporters, bij gelijkblijvende sportdeelname van de onderscheiden leeftijdsgroepen, niet zoveel zal veranderen.
- Bij alle leeftijdsgroepen is de afgelopen jaren een lichte stijging in de sportdeelname waar te nemen. Door de vergrijzing is dat niet zichtbaar in het landelijk deelnamecijfer, maar dit is wel iets om rekening mee te houden bij toekomstprognoses.
- In het accommodatiegebruik zijn duidelijke verschuivingen waar te nemen. Het gebruik van zwembaden neemt bij alle leeftijdsgroepen af. Het gebruik van de openbare ruimte stijgt bij de leeftijdsgroepen boven de 25 jaar.
- Wanneer we de trendmatige ontwikkelingen in sportdeelname en accommodatiegebruik doortrekken naar de toekomst, zijn er bij veel VSG-regio's in 2030 grote verschuivingen te zien ten opzichte van 2014. In de stedelijke gebieden in het westen van het land kan de vraag naar specifieke accommodaties met 10-20 procent toenemen, terwijl die in perifere landelijke gebieden met dezelfde percentages kan afnemen.

Kernindicator Sportaccommodaties

- Om de landelijke ontwikkelingen in de sport te kunnen volgen, zijn kernindicatoren ontwikkeld. De kernindicator Sportaccommodaties is een van de twee ruimtelijke kernindicatoren en drukt de dichtheid van sportaccommodaties per 10.000 inwoners uit, waarbij rekening wordt gehouden met verschillen in capaciteit en diversiteit van sportaccommodaties.
- De score voor heel Nederland op de kernindicator Sportaccommodaties is 21,6. De spreiding tussen de VSG-regio's is 14,6 voor de regio Amsterdam tot 28,5 voor Friesland. De grootste verschillen op gemeenteniveau zijn 13,2 voor Amsterdam en 126,9 voor Vlieland.

- De verschillen in score op de kernindicator Sportaccommodaties lijken op die in aantallen voorzieningen. De capaciteit van een aantal typen accommodaties is in stedelijke gebieden zoals verwacht groter dan in landelijke gebieden. Maar dit effect op de kernindicator valt weg tegen de grote diversiteit van zaalsportaccommodaties, die verhoudingsgewijs veel in de landelijke gebieden te vinden zijn.

Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving

- De kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving geeft de mate weer waarin de woonomgeving mogelijkheden biedt voor allerlei vormen van sporten en bewegen.
- De kernindicator bestaat uit zes deelelementen: publieke sportaccommodaties, sport- en speelplekken, sport- en speelruimtes, routes, buitengebied en nabijheid van voorzieningen. De deelelementen kunnen weer bestaan uit meerdere categorieën, zoals bos, heide en zand/strand bij buitengebied. De uitkomsten per deelelement worden in vijf klassen ingedeeld, waarna de score op de kernindicator het gemiddelde is van de scores op de zes deelelementen.
- De score op de kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving voor heel Nederland zit met 2,56 erg dicht aan tegen het midden van de gehanteerde vijfpuntschaal. De verschillende deelelementen blijken elkaar uit te middelen.
- De kernindicator discrimineert op het niveau van de VSG-regio's met een heel punt tussen de regio's Zuid-Holland-Zuid met 2,16 en Drenthe met 3,19, en met bijna 2,7 punten tussen de gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht (1,35) en Coevorden (4,04). De spreiding in scores tussen VSG-regio's en gemeenten op de deelelementen is vaak 2 of 3 punten.